

făcuți să suporte teroarea istoriei, procesele de ștergere a identității românești, deportările, foametea, colectivizarea, acțiunile de deznaționalizare, mankurtizare” (Mihai Cimpoi). Memorialistul se ghidează după un plan gândit pe trei paliere – documentar, sentimental și existențial-reflexiv – încât cititorul își desfășoară lectura urmărind drumul care leagă lumea din habitatul concret, cu trăirile nefaste ale vieții, de lumea abstractă a moralei și a gândirii intelectuale. Prin această teribilă înlănțuire proiectată prin știința și talentul autorului se ajunge ca narațiunea romanului să fie mereu fixată pe „contrapunctări ale normalității/anormalității”.

Este ușor să privești de la distanță, eventual să și apreciezi o istorie care a bulversat lumea morală, cu atât mai mult este inadmisibilă judecata unora de a minimaliza consecințele unui regim feroce asupra sentimentului de identitate și de proprietate în Basarabia ocupată atâta timp. „Anihilarea de către regimul sovietic a acestor drepturi firești n-a avut de fapt efectul scontat, ci a condus la apariția unui alt fenomen, mult mai periculos, mult mai devastator în plan social: egoismul ca *modus-vivendi*” (Iurie Colesnic). Volumul este structurat în două mari părți: „Înainte de a mă naște”, cu incitante meditații despre salvarea ca iluzie, curaj, înțelepciune și suferință, și „După nașterea mea”, cu mărturisiri, dialoguri și evocări din care impresionante sunt mai ales capitolele „Sora din Georgia”, „Răvaș din Siberia”, „Lacrima”, „Simbolul Foka” și „Dorul și durerea

sfârșitului”. Într-o scurtă adnotare este evidențiată ideea că acțiunea acestui roman ar fi putut fi plasată în oricare dintre satele basarabene, pentru că toate au fost supuse acelorași tragedii, acelorași persecuții de-a dreptul inumane, acelorași inimaginabile evenimente dintr-o istorie la fel de inimaginabilă. „Printre înghițiturile de izvor, bunicul Nichita (Donică, n.n.), conu agronom de cîndva, îmi povestește viața retrăind-o. Dar nu știu de ce, și-o povestește și și-o retrăiește la plural, de parcă viața omului n-ar fi singulară, ci comună”, mărturisește autorul într-un final.

Și de ce *Foka*? O întruchipare simbolică în care locuiește și sfântul și păcătosul. De la cei doi sfinți Foca emblematici, care binecuvîntau ghelăuzenii moral și spiritual, la forța satanică a lui Fokin, adică la influența malefică a celei de a doua Siberii, cu neantul ei moral. Paul Goma constată că „Foka aceasta înseamnă mai mult o stare de lucruri decît un nume de personaj...” și că „românii basarabeni au supraviețuit nu atât datorită mucenicilor care au fost deportați, pe nedrept, acolo, în Siberia, ci grație celor care au înfruntat cu demnitate și răbdare de sfinți Siberia adusă în Basarabia”.

Ion Anton scrie un roman-epopee memorabil, în maniera unei spovedanii, mereu în căutarea și explicarea adevărului istoric, adevăr care trebuie cunoscut și nu dat uitării.

Constantin MĂNUȚĂ

MEDALISTICA – PASIUNEA DE-O VIAȚĂ A PROFESORULUI ANDONE CUMPĂTESCU

Profesorul Andone Cumpătescu este un cercetător pasionat de medalistică și numismatică și alături de profesia de dascăl și-a dedicat întreaga viață pasiunii sale, scoțînd la lumină opere importante și valoroase în acest domeniu.

Pasiunea pentru medalistică datează din jurul anului 1968, iar din 1971 este membru al Societății Numismatice Române.

A publicat numeroase articole de medalistică în presa ieșeană și centrală și este autorul următoarelor volume: *Personalități ale Iașului în imagini medalistice*, 2002, *O istorie a Iașului în imagini medalistice*, 2005, *Rafaila, Schiță monografică ilustrată*, 2007, *Pagini ilustrate din istoria Școlii Rafaila*, 2009, *Alma Mater Iassiensis în imagini medalistice*, 2010, *Învățătoarea Luiza Zavloschi, prima femeie primar*

din România, 2011, iar acum *O istorie a literaturii române în imagini medalistice* (Editura Timpul, Iași, 2013, 172 p.).

Lucrarea *O istorie a literaturii române în imagini medalistice*, debutează cu un *Argument*, din care extragem următorul citat: „Originalitatea demersului nostru constă în faptul că, pentru prima dată, medalile care au drept obiect de reflectare chipuri și valori create de scriitorii români sunt grupate între copertile unei cărți și, implicit, medalistica este pusă să slujească receptării literaturii în beneficiul aspirațiilor spre frumos ca imagine, înțelegere și reprezentare”.

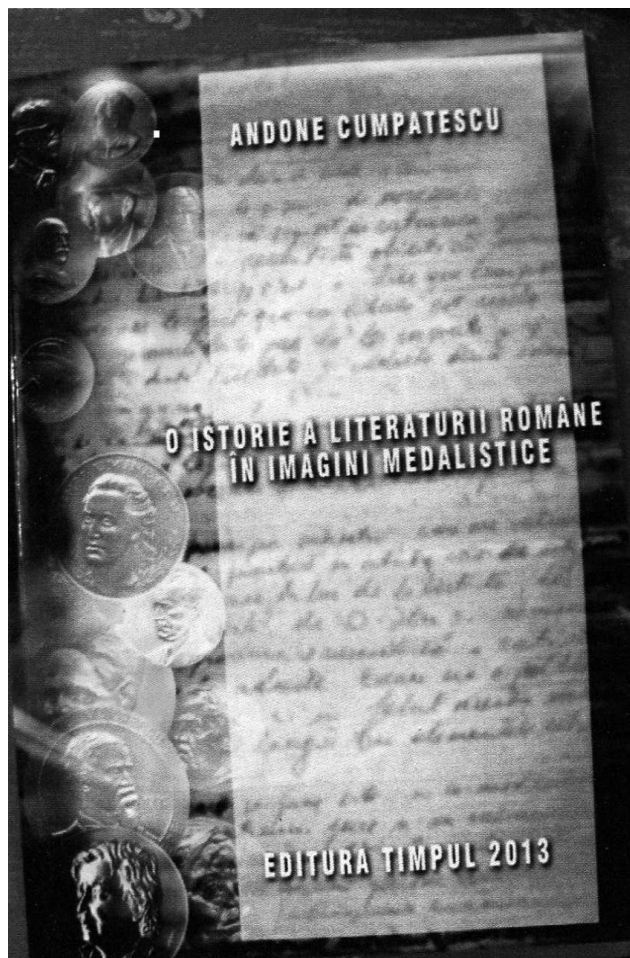
Se disting, în mod firesc, am zice, exponatele și comentariile dedicate poetului nostru național, Mihai Eminescu, despre care aflăm: „Mihai Eminescu a constituit de timpuriu temă predilectă de reflectare pentru artiștii din diverse domenii ale artelor plastice.

Pictori, desenatori, ilustratori de carte, sculptori și gravori au creat de-a lungul anilor opere de valoare incontestabilă” (p. 37). Andone Cumpătescu stabilește și datarea primei medalii Eminescu, „la sau imediat după Moartea” poetului, în loc de anul 1909, cum era încetățenită ideea, pînă în 1983. „Cu toate că medalia are o încărcătură sentimentală aparte și este purtătoarea unui cutremurător mesaj în legătură cu ultimii ani din viața lui Eminescu, din motive care pentru moment ne scapă, această operă de valoare inestimabilă a fost repusă în circuitul medalistic abia după un secol.” (p. 37).

Față către față se află și medalia Veronicăi Micle: „Medalia dedicată Veronicăi Micle prin imaginea tip oglindă în raport cu medalia Eminescu, credem că vrea să sugereze relația care a așezat-o pentru eternitate alături de genialul poet. [...] Realizarea grafică ușor reliefată și tehnica de turnare (în rășină acrilică) dau efigiei o expresivitate aparte, care nu se depărtează de imaginea fotografică...” (p. 65).

Cartea *O istorie a literaturii române în imagini medalistice* nu este numai o istorie insolită (cum a catalogat-o Liviu Papuc într-o recenzie din revista „Convorbiri literare”), ci și binevenită, am putea spune, cu un material informativ foarte bogat, apărută în condiții grafice excelente, cum numai o editură prestigioasă cum este TIMPUL o poate realiza (edita).

Personal am simțit o mare bucurie să pot ține în mână o asemenea carte, mai ales că am avut onoarea să fiu coleg cu profesorul Andone Cumpătescu la Liceul de Arte și Meserii „Gh. Asachi” din Iași.

„Carte frumoasă, cinstei cui te-a scris”, răsună dictonul arghezean în auz, să strălucești în mîinile cititorilor, dăinuind în veci!

Tineri români din Basarabia-primiți la Primăria Municipiului Iași